

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Statera Libelli Famosi, Cui Titulus La Morale relachée
fortement soutenue Par Monseigneur L'Archeveque De
Malines**

Fontaine, Jacques

[S.l.], [1692]

Caput XIV. Expenditur paragraphus 13. An Doctrina Domini van Vianen sit
maximè Catholica, ut ementitus Prior affirmat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39034

CAPUT XIV.

Expenditur paragraphus 13. An Doctrina Domini van Vianen sit maximè Catholica, ut eumentus Prior affirmat.

Non mirum est Doctrinam D. Francisci van Vianen prædicari à Priore nostro maximè Catholicam, cum juxtà ipsum nihil magis Catholicum sit, quàm quòd Jansenius, & quidem in V. famosis propositionibus, post Jansenium verò Palladius tradidere.

Ab his non recedere Dominum van Vianen ultrò concedo. Quapropter ut quis judicium ferre possit de Doctrinâ hujus Theologi, sufficiunt, quæ de Palladio disputavi. Ne tamen aut magnus ille Vianæus, apud suos *Pater Abraham* se contemptum queratur, aut Dominus Prior defensione suâ tamquam invictâ glorietur, quidquid Vianæo objeci in Responsione ad ineptam Anonymi comparationem hic inflaurabo.

Retuleram ex Thesi 2. anni 1676. defensâ die 26. Junii hæc Vianæi verba. *Non tantum*

gratia agendi, sed & gratia seu auxilium proximè sufficiens ad orandum, quibusdam etiam justis justè denegatur. In quæ ità adverteram. "Sic constitutus est justus ille ut quidquid voluerit, & conatus fuerit secundum præsentia, quas habet vires, non tamen sit obtenturus gratiam proximè sufficientem, ne ad orandum quidem, & ulterius à Deo auxilium postulandum. Quid sequitur nisi præcepta aliqua justis volentibus & conantibus secundum præsentia quas habent vires esse impossibilia, deesse quoque illis gratiam, qua possibilia fiant, quæ est propositio I. inter Jansenii hæreticas?"

Hic me tanquam ineptum disputatorem arguit Adversarius, quasi oblitus sim hujus dialecticæ regulæ à dicto secundum quid ad dictum simpliciter non valet consequentia; an ignoras inquit non sequi; *Æthiops non est niger dentibus: Ergo æthiops non est niger?* Gaudeo Domine Prior te saltem regulam unam aut alteram dialecticæ callere, quamvis in ejus applicatione cæcitatem tuam iterum prodas, vel fallaciam. Argumentationem meam turpiter truncatam refers tanquam si immediate ex verbis Vianai inferam propositionem damnatam.

Cur quæ verbis Vianai subnexui quæque
sub-

subsumpti loco sunt reticuiſti? En tibi acute dialectice argumentationem meam formâ Syllogiſticâ expreſſam; nam niſi particule *atqui*, & *ergo* adhibeantur, argumentationis vñ non intelligis. Juxtâ Vianæum omne auxilium proximè ſufficiens tum ad agendum, tum ad orandum, ſive ad ulterius auxilium petendum aliquibus juſtis à Deo negatur: atqui præcepta ſunt impoſſibilia reſpectu omnium, quibus omne ejuſmodi auxilium à Deo negatur: Ergo aliqua Dei præcepta ſunt juſtis impoſſibilia.

Uterius: quiſquis deſtitutus eſt omni auxilio proximè ſufficienti, ſive ad agendum, ſive ad ulterius à Deo auxilium petendum, quidquid ſecundùm præſentes, quas habet vires voluerit, quidquid conatus fuerit, non tamen obtinebit auxilium proximè ſufficiens, adeoque omnes illi juſti non habent auxilium ſufficiens ſibi à Deo paratum, & oblatum, conſequenter non eſt in eorum poteſtate illud obtinere, atqui de omnibus ſic conſtitutis verè dicitur, quòd aliqua Dei præcepta ſint hic, & nunc obſervatu impoſſibilia, deſit quoque gratia, quâ poſſibilia fiant. Ergo &c.

Si Dominus van Vianen cum iis ſentiret, qui dicunt cuilibet juſto cum urget præceptum

ptum

ptum, adesse auxilium proximè sufficiens saltem ad servandam legem naturæ, vel ad non avertendam aliò mentem, ad non ponendum obicem auxilio proximè sufficienti, quod Deus ex parte sua concedere paratus est, si creatura legem naturæ servaverit, aliò mentem non averterit, non objecerit impedimentum, desinerem grandævo illi Patriarchæ molestus esse.

Verùm certum est 1. juxta Vianæum nullam dari gratiam in statu naturæ lapsæ, nisi curè operatur omnem effectum, cujus in his circumstantiis capax est. Certum est 2, non esse juxta Vianæum in potestate creaturæ omni gratia destitutæ, abstinere à peccato, & ab opponendo impedimento gratiæ.

Quid igitur affingo temerè Vianæo cum dico ex ejus propositione, suppositis ejus principiis, sequi Jansenianam primam. Consecutionem necessariam percepisset Lector, si argumentationem meam integram retulisset, non verò tantum partem, omissis perfidè iis omnibus, quæ subsumpti locum occupabant.

„Propositio, inquis, Vianæi non agit de „justis volentibus, & conantibus servare „mandata. Primus verò articulus inter 5 hæreticos ne justis quidem volentibus, quantum

„tuncumque bonâ voluntate , & conatu ,
 „quantumvis magno conantibus gratiam
 „concedit ad implenda præcepta necessa-
 „riam ; quod perspicuè hæreticum est , &
 „justissimè condemnatum. Verùm quamvis
 „dogma illud maximè hæreticum sit , quod
 „à nemine unquam hoc sensu est traditum ,
 „non sequitur propositionem Domini van
 „Vianen pariter hæreticam esse , vel dam-
 „natam in illo articulo , à quo evidens est
 „eam differre , quàm maximè.

Jam dixi propositionem Vianæ à me ac-
 ceptam esse non tantùm secundùm verba ibi
 tradita , sed suppositis simul principiis ab eo
 alibi assertis , quæque Scholæ ejus Neo-Augus-
 stinianæ sunt communia. E. G. anno 1671
 1 Augusti Thesi 2 Vianæus docet : *omnem*
gratiam obtinere suum effectum omnem , quem
 creatura in his circumstantiis per eam po-
 test operari. Ponamus igitur justum , qui
 habeat gratiam proximè sufficientem ad vel-
 lecitatem quamdam , & conatum inefficacem.
 Volet ille præceptum implere , & conabitur se-
 cundùm præsentis , quas habet vires , non ha-
 bebit tamen gratiam proximè sufficientem
 ad præceptum implendum , neque ad oran-
 dum , sive ulterius auxilium impetrandum ;
 ergo præceptum illud erit observatu impos-
 sibile.

sibile iusto volenti, & conanti secundūsa
præsentes, quas habet vires, deest quoque
illi graria, quā fiat possibile.

En sensum Patris vestri Abraham planè
conformem sensui Jansenii. Et cur duos hos-
ce Ecclesiæ vestræ Patriarchas inter se facias
dissidere? Scio Domine Prior id te minimè
intendere, quā potius gravissimam te mihi
dicam impacturum, si dissidiū inter cos ali-
quid ostendere aggrederer; nihil enim iuxta
te potest esse magis Catholicum, & Augu-
stinianum, quā quod Jansenius docuit, e-
tiam in propositione 1 inter 5, ejus om-
nes termini, & apices in Jansenio l. 3 de
gratia Salvatoris capite 13 sunt perspicuè.

Ad illud, quod ais, primum articulum
damnatum negare, *justis quantumvis bonā vo-
luntate volentibus, & conantibus conatu quan-
tumvis forti gratiam ad implenda præcepta necessa-
riam, falsissimum est*; nam eodem prorsus
capite, ex quo prima propositio desumpta
est, dicuntur iusti illi tantum velle velleitate
quādam, & conatu debili, quia gratiā in-
structi sunt tantum debiliori, disertè autem
additur tunc eis præceptum fore possibile,
quando ardenti voluntate, conatu magno, &
robusto volituri sunt, & conaturi. Verum ad
conatum illum, & voluntatem tam fortem
deest

deest hîc , & nunc gratia proximè sufficiens, adeoque ejusmodi volitio , & conatus est ei impossibilis. Sic homini cruribus destituito gressus, imò & cursus erit possibilis; si modò cruribus donetur , quibus caret , & quæ sibi procurare , vel obtinere non est in ejus potestate , neque Deus illi statuit conferre. **In hoc tibi** consentio, quòd sensu illo nullus primam propositionem tradiderit, ne Jansenius quidem , sed alio , qui & Jansenii est loco cit: & à Sede Apostolica declaratus hæreticus.

Quamvis ex dictis facilè quivis Theologus perspiciat solutionem argumenti , quod petis ex hac Logicæ Regula *non valere consequentiam à dicto secundum quid ad dictum simpliciter* , quia tamen ea est , vel cæcitas vestra , vel maligna , & mendax arrogantia , ut mox jactetis tanquam non solutum , nec ullâ ratione solubile si quid Confutatione explicitâ, & palpabili protritum non sit , responsionem etiam hîc evidentem , & maximè explicitam præstare non detrecto.

Non valet , inquis , consequentia : Dominus van Viane docet justis aliquibus non adeste gratiam proximè sufficientem , potentiam proximam benè operandi , & orandi : ergo docet ipsis impossibile esse bene opera-

perari, & orare. Consequentiam nullam esse probat tum ex Regulâ Dialecticâ jam citatâ, tum ex eo quòd alioqui sequeretur: Æthiops non est niger dentibus, ergo Æthiops non est niger.

Contendo ego argumentationem meam esse legitimam, si subintelligantur ea, quæ aliundè manifesta sunt, & hîc à Theologis Catholicis subintelligi scio, cetera verò probari possunt efficaciter.

En argumentationem paulò fusiùs deductam: Tunc dicitur quidpiam esse, & reverà est alicui impossibile, quando ad hoc tantum habet potentiam inadæquatam, vel remotam, ita ut proxima ipsi non offeratur, neque in promptu habeat illam sibi comparare. Atqui justus in casu respectu observationis mandatorum tantum habet potentiam inadæquatam, & remotam ita ut proxima ei non offeratur. neque in promptu habeat illam sibi comparare, ergo in casu, si-ve sententiâ Domini van Vianen præceptorum observatio est justo illi impossibilis.

Quid hîc negaturus es Domine Prior? An enuntiationem primam? Hæc nimis est evidens. Quis enim neget cursum illi esse impossibilem, cui utrumque crus confractum sit? impossibilem avi volatum alis destitutæ,

vitam diuturnam esse impossibilem ei, cui nihil alimenti præter unciam panis unicam superfit? Magnificentissimi ædificii structuram tibi esse impossibilem, si nihil in promptu habeas, nec comparare tibi possis præter paucos lapides, nihil cæmenti, nihil ligni &c. Denique impossibile est instruere copiosam Navium bellicarum classem ei, qui præter paucos aureos nulla habet ad præstandos sumptus tam immodicos præsidia, neque est unde sibi comparet. Atqui tamen in his omnibus casibus est potentia quædam inadæquata, & remota, sed ita ut ad proximam asurgere, non sit in subjecti, sive agentis potestate.

Non teram tempus in stabiliendâ enuntiatione 2. cum sit clarissima doctrina Vianæi, neque id inficiari potest Dominus Prior, aut si in aliquo mentem ejus non videar affecutus, indicet mihi Jansenianus Prior, aut Gummarus decrepiti sui Patriarchæ famosus hæres, & penè in Lectione, penè in sanctiori Theologorum Collegio, sive, ut loquuntur, in strictiori facultate Successor. Conclusio autem est legitima, vel designet mihi Adversariorum aliquis quid erroris subsit aut fallaciæ.

Regulam Dialecticæ, quòd à dicto secundum

dum quid, ad dictum simpliciter non valeat consequentia ultrò admitto. Verùm ad rem non pertinet, cum non sit argumentatio à dicto secundum quid ad dictum simpliciter, non enim per impossibilitatem observandi mandata simpliciter dictam plus intelligitur, quam negatio potentiae proximae, si hujus consecutio non sit in nostra potestate.

Præterea potentia sensu vestro remota tantum est potentia secundum quid, non potentia simpliciter, ut tam multis à me exemplis jam demonstratum est. Quemadmodum ergo rectè concludit hæc argumentatio; Æthiops tantum est albus secundum quid, nempe secundum dentes, ergo non est albus simpliciter: sic etiam rectè concludit ista: Justus, qui sensu Vianæi, & Jansenistarum communiter caret potentia proximam observandi mandatum, tantum habet potentiam secundum quid; ergo non habet potentiam simpliciter,

Ergo simpliciter est illi præceptum observatu impossibile. Denique non ignoras, Domine Prior, si quid Theologiæ, vel saltem Philosophiæ noveris, ut bonum, & perfectum est ex integrâ causâ, malum autem, & imperfectum ex quolibet defectu, ita plurimas esse denominationes negativas,

quæ propter unius partis præsertim notabilis negationem absolute tribuuntur, & simpliciter. E. G. cui vel unum prædicatum essentialiale deest, simpliciter dicetur non habere talem essentiam, nisi hominem dixeris, qui rationalis non est, si prædicata cetera adfuerint.

Dicesne hinc me argumentari à dicto secundum quid, ad dictum simpliciter, quando ex eo, quod aliquod subjectum non habeat rationalitatem hominis, infero non habere simpliciter naturam hominis? Sicut igitur hinc respondere cogeris, & coguntur omnes, quòd sit argumentatio non à dicto secundum quid ad dictum simpliciter, sed à negatione partis ad negationem totius; sicut quando ex negatione quartæ unitatis rectè sequitur negatio numeri quaternarii, sic etiam cum posse simpliciter dicat potentiam non inadæquatam tantum, aut remotam, sed præterea proximam, vel saltem requirat, ut proxima tibi offeratur, vel in potestate tuâ sit eam tibi procurare: Sic ubi hæc deest neque in potestate tua est eam comparare, rectè diceris simpliciter non posse. Potentia currendi multos nervos importat, uno inciso simpliciter diceris non posse currere, licet alii nervi integri sunt. Vides igitur, Domine Prior, superiorem Logicæ Regulam

à te frustra , & ineptè applicatam ; non enim ideò contendo rectè deduci conclusionem quia procedit à dicto secundum quid ad dictum simpliciter , sed quia à negatione partis essentialis rectè sequitur ad negationem essentialis simpliciter , quod omnes tenentur admittere , nec ullus unquam inficiatus est. Potentia autem proxima saltem oblata , est juxta Theologos omnes Catholicos de ratione potentiae simpliciter aequè , ac rationalitas de essentia hominis.

Non valet argumentum , *Æthiops non est niger dentibus ergo Æthiops non est niger* , quia denominatio nigri simpliciter juxta communem acceptationem non requirit , ut forma insit omnibus omninò partibus , sed tantum præcipuis. Quando verò denominationes affirmativæ excludunt omnem defectum , denominatio opposita rectè tribuitur simpliciter , si vel secundum partem defectus contigerit : E. G. quia denominatio Catholici involvit fidem omnium mysteriorum , quæ revelata , & sufficienter proposita sunt , sic denominatio non Catholici , vel hæretici simpliciter rectè tribuitur propter defectum , vel in uno solo fidei articulo. Undè sequitur ; Reverendus admodum Jansenistarum Prior non est Catholicus secundum materiam proposi-

tionis primæ Jansenianæ , ergo idem Dominus Prior simpliciter non est Catholicus , sed verè , propriè , & simpliciter hæreticus.

Magis miratur Dominus Prior , quod ex hâc Vianæi propositione defensâ anno 1671. & Augsti Thesi 2: *Quamvis gratiæ resisti possit , omnis tamen suum obtinet effectum* , non tantùm formalem , sed omnem prorsùs , ad quem in his circumstantiis est sufficiens ; deducam propositionem secundam inter quinque damnatas. Cavet sibi adversarius , à vocandâ propositione Janseniana ; quia sensum Vianæi cum Janseniano prorsus eundem esse satis perspicit. *Ut doctrina , inquit , Vianæi cum damnata congrueret , deberet docuisse , quod omnis gratia semper obtineat omnem effectum , ad quem movet , vel excitat , hoc scilicet necesse est , ut dicatur , interiori gratiæ nunquam resisti in statu nature lapsæ ; gratiam autem depravatione , & analitiâ nostræ voluntatis impediri , quo minùs obtineat effectum , ad quem excitat , in rigore , & propriè est Spiritui Sancto , ejusque gratiæ resisti.*

Ita pro suâ autoritate definitionem Sedis Apostolicæ Dominus Prior interpretatur. Quæ interpretatio si foret genuina , & legitima , manus darem Jansenistis , Magistrum suum , & quoscumque alios à propositionis censurâ

surâ vindicantibus. Verùm cum in Jansenia-
ni Voluminis sensu propositio condemna-
nata sit, neque sensus jam relatus ullo mo-
dò sit Jansenii, evidens est non in illum sen-
sum vibratum esse Anathema, sed in hunc,
qui verè Jansenii est, & Domini van Via-
nen, eorumque sequacium: *Omnia gratia
interior in statu natura lapsa semper obtinet omnem
effectum, ad quem in his circumstantiis est suf-
ficiens.*

Illud autem cum Thomistis, voco auxi-
lium sufficiens, quod nullum præterea te-
nens se ex parte actûs primi ad effectum ob-
tinendum desideret. Impedire effectum, ad
quem tale auxilium, vel reipsâ datum est,
vel saltem oblatum, propriè est Spiritui San-
cto, ejusque gratiæ resistere; Cuinam verò
Jansenianâ hæresi non excæcato, ut est no-
ster eminentus Prior, probetur hic loquen-
di modus, *Tunc propriè resistimus Spiritui San-
cto, ejusque interiori auxilio, quando divina gra-
tia nos excitat ad quemdam effectum, ad quem
vires non habemus sufficientes saltem oblatas? In
ejusmodi profecto casu dicendus foret Spi-
ritus Sanctus ejusque adjutorium nobis potius
deesse, quàm nos illi.*

*Voluntatis, inquis, depravatio, & malitia
obest ne gratia effectum ulteriorem consequatur.*

Scio

Scio, sed in vestris principiis non est in-
 potestate voluntatis presenti tantum auxilio in-
 structæ, nullo præterea oblato, depravationem,
 & malitiam illam tollere, vel eâ suppositâ
 efficere, ut effectus non impediatur defe-
 ctu alicujus tenentis se ex parte actûs primi,
 Voluntatis enim depravatio juxta vos oritur
 ex concupiscentia; quæ si intensior sit quàm
 delectatio gratiæ, secundum illam opere-
 mur necesse est. Janseniana illa sunt, minimè
 Thomistica; quare turpiter imponis, cum ais
 Jansenistarum sensum hic non alium esse,
 quàm Thomistarum.

Ad demerendum in statu naturæ lapsæ
 non requiri juxta Vianæum libertatem à ne-
 cessitate antecedente, probaveram ex ejus
 Thesi 2 anni 1684. 28 Novemb. ubi ita pro-
 nuntiaverat. *Deus non tribuit omnibus in univer-
 sum hominibus, nullo dempto, verum & sufficiens
 auxilium supernaturale ad implenda præcepta na-
 turalia, quæ supposito peccato implere non possunt
 solis naturæ viribus, etiam dum instat adimpletio
 præcepti.*

Hæc in responsione ad ineptam Anonymi
 comparisonem §. 2. cum retuliffem, sub-
 sumebam: & tamen non adimplendo præ-
 cepto peccant, & demerentur juxta van
 Vianen ejusque Affeclâs. Igitur ad demeren-
 dum

dum non requiritur libertas à necessitate, quod damnatum est in propositione Janse-
nii tertiâ.

Etiamnum admirabundus quærit D. Prior,
„Quid connexionis sit inter propositionem
„Domini van Vianen, & illam ab Innocen-
„tio X condemnatam, ad merendum & de-
„merendum in statu nature lapsæ non requiritur
„libertas à necessitate, sed sufficit libertas à co-
„actione. An quod gratia necessaria sit ad pec-
„candum liberè? An quòd, si Deus omnibus
„gratiam suam negaret, nullum esset pec-
„catum? An verò quòd Deus nobis gratiam
„suam debeat? Impia hæc dogmata Pelagia-
„nis deteriora sunt.”

Quænam sit inter Thesim Domini van Via-
nen, & damnatam propositionem connexio,
jam ostensum est. Liber non est à necessitate
peccandi, cui non adsunt, nec offeruntur
auxilia necessaria, aut ullo modo sufficientia
ad peccatum vitandum? Quid autem est aliud
peccare necessariò, quàm non posse hìc &
nunc à peccato abstinere? Potentia inadæ-
quata, & remota, qualis est in homine cru-
ribus fracto ad currendum, superiùs explosa
est.

Addo hìc minus potentia, adeòque &
& libertatis esse in omissione præcepti, quod
sine

sine gratia impleri non potest, quàm sit in omissione cursûs, ubi crûs, etiã utrumque confractum est. Nam causa præcipua cursûs est anima, sive facultas animæ, crura se habent tantùm quodammodò ut instrumenta quæ ab anima moventur; gratia verò est causa principalis operum ad salutem conducendum, ut in sententia Adversariorum sunt omnia opera præter peccata. Igitur absente gratiã deest causa principalis, & maximè necessaria, quæ in sententia Jansenistarum non est mera applicatio, ut in sensu Thomistarum; sed est robur aliquod ad elidendas concupiscentiæ vires necessarium, tenens se ex parte actûs primi.

Non est gratia necessaria ad peccandum liberè hoc sensu quòd gratia debeat influere in actum peccaminosum, neque est necessaria conditio, ut peccetur illis actibus, qui sine gratiã omitti possunt, secùs si non possint. Nam juxtà totius Ecclesiæ, & omnium hominum sensum, stultum est præcepta imponere, eorumque omissionem imputare ad peccatum, & demeritum illi, qui non habet potestatem implendi. Atqui præcepta, quorum omissione nos peccaturos ait Dominus van Vianen, sunt ejusmodi, ut sine gratiã impleri non possint, & tamen homini gra-

ria prorsus omnis negatur juxta eundem Doctorem.

Aio ergò, gratiam datam, vel faltem oblatam, esse conditionem necessariò requisitam ad peccandum liberè iis actibus, qui sine gratia omitti non possunt, assero hanc esse sententiam Ecclesiæ communissimam imò vel unum exhiberi mihi cupio, qui differat, de Jansenismo non suspectus. Pronuntiare equidem pergit Jansenianus Prior sententiam esse Pelagianâ magis pestiferam.

Ex dictis facilis patet responsio ad quæstionem secundam, *an, si Deus nulli gratiam concederet, nullum esset peccatum.* Vel enim supponis peccatum aliquod sine gratiâ vitari posse, vel non. Si primum, admitto peccatum aliquod fore etiam negatâ omni gratiâ; si secundum, assero nullum peccatum fore, scilicet formale & demeritorium: de alio nobis nulla quæstio. Huic resolutioni subscribent. ni fallar omnes Catholici, qui Jansenianam hæresim detestantur. Et tamen dogma illud rursus proscindere non vereberis, tamquam Pelagiano horribiliùs. Ut vobis scilicet Catholici simus componenda est peccandi necessitas cum peccato formali, & demeritorio.

Non debet Deus nobis suam gratiam ab-

so-

folutè, & simpliciter, alioquin enim gratia, ut nos docet Apostolus, non esset gratia. Supposito autem, quòd Deus nobis aliqua præcipiat, quæ sine gratia impleri non possunt, dicat ei infinita sua sapientia, & bonitas, concedenda esse media, sine quibus præcepta impleri non possunt.

Sic famulo, aut mancipio equum suum non debet herus absolutè, sed in hypothesi, quòd jubeat eum in illis circumstantiis iter conficere, in quibus non nisi equo Domini sui instructus poterit. Si enim alioqui herus imperet, & medium unicè necessarium, quo impleri præceptum possit non præstiterit, vel obtulerit, tyrannus potius habebitur, barbarus, & insanus, quam sapiens & justus Imperator. An rationi, & æquitati naturali faciet satis, si dicat, habes artem seu potentiam equitandi, ideòque quamvis omni equo destitutum equitare te jubeo, & ni mox parueris, offendes me gravissimè, teque mandatis meis rebellem non levibus afficiam suppliciis? Iterùm dico, herum ejusmodi ut crudelem, & insanum omnes explodent, omnes detestabuntur. Talem nihilominus, Domine Prior, cum tuo Vianæo, statuis Deum præcipientem ea, quæ sine gratiâ impleri non possunt, & tamen omni gratiâ
nos

nos desituentem : neque dubitas eum nobis offensum exhibere , & intentantem æterna supplicia ni paruerimus. Jansenianam hanc impietatem , nisi ut fidei dogma amplectamur , anathema intorques , & impietatis rursus nos condemnas plusquam Pelagianæ.

Ubi Dominum van Vianen de Jansenismo tam apertè conviceram , cum ad supremam jam senectutem provecus sit , ut spectato ordinario naturæ cursu non multum ei temporis superfit , quo *disponere domui suæ* , seque ad iter æternitatis comparare possit , rogabam eum , & obtestabar pag. 8. ut jam saltem , quò hæctenus adduci non potuit , hoc salutis suæ , hoc Theologorum Lovaniensium ædificationi , hoc conversioni Jansenistarum dare non gravetur , subscribat condemnationi 5 propositionum Jansenii in sensu ejusdem Autoris.

Poteramne submissiùs virum istum convenire , & verbis blandioribus precari ? Et tamen etiam tam modestam , tam salutiferam orationem ægrè fert Dominus Prior ; quærit ex me , quid mihi juris sit in Dominum van Vianen , ut ab eo exigam , quod à Lovaniensibus nunquam exegere Romani Pontifices.

Nihil equidem juris mihi vendico in Veteranum factionis vestræ ducem ; sed an jure , aut Potestate aliquâ superioris opus est ,

S ut

ut quis alterum pronus oret , atque obtestetur ? An honori , famæ , imò & saluti alienæ consulere nemo potest nisi superior , & quidem supremus totius Ecclesiæ Moderator ? Tanto jam tempore Vianæus scandalo fuit Lovaniensi Universitati , tot annis doctrinam Jansenianam ejusque Sectatores singulari suâ , quâ pollebat industriâ , & auctoritate promovit : factionem illam Apostolicarum Constitutionum contemptricem , nova fidei , nova morum dogmata molientem latè propagavit , tantisque auxit incrementis , ut multitudine suâ confisi novi homines audeant non in Episcopos tantùm insurgere , non tantùm Decretis Pontificiis palàm illudere , sed & summam Ecclesiis Belgicis calamitatem minitari , & à Rege Catholico secessionem non absimilem ei , quæ Cardinale Granvellano Belgium moderante sub Philippo Secundo , tot urbes , & Provincias Regis Imperio subduxit . Et erit mihi nefas Doctorem illum jam fato propinquum juxtâ præscriptum ab ipso nobis *ordinem amoris* hortari , ut saluti tandem suæ prospiciat ; & scandalis , quibus , vel causam præbuit , vel occasionem , remedium tandem adhibeat , quo nullum potest esse viro Theologico honestius , nullum excogitari facilius , nullum tantis malis magis opportunum. An

An non etiam postulant Romani Pontifices à Lovaniensibus Theologis, ut omnes ad gradum Academicum promovendos jurare jubeant in Constitutiones Innocentii X, & Alexandri VII? Atqui in Constitutione Alexandri disertissimè damnantur propositiones 5 tanquam ex Jansenii Augustino excerptæ, & hæreticæ, in ejusdem Authoris sensu, prout illo libro exprimitur. Quapropter quandò Lovaniensis aliquis post prælitum ejusmodi juramentum subscribit condemnationi propositionum quinque, ut excerptarum ex Jansenio, & hæreticarum in ejusdem sensu, tantùm explicitè declarat, quod implicitè termino generaliori, & minùs distincto juraverat.

Quânam verò ratione Theologi isti hoc se juramento obstringant, & libellis passim præsertim Anonymis jactent non esse Jansenii, non esse hæreticas, sed maximè Catholicas, fateor non assequi me, multò minùs hæc posse componere cum implacabili, quod in scriptis profitentur, restrictionum odio, cum Augustiniano candore, & simplicitate minimè vulgari.

Complurium propositionum ab Alexandro VIII proscriptarum reum esse Dominum van Vianen, citatis fideliter ejus locis eodem

(208)
responsionis & demonstravi. Nihil solidi reperiens Adversarius, quod opponat, remittit me ad eos, qui quædam circa *Decretum* illud Romanæ *Inquisitionis* notarunt. Hos me adire jubet D. Prior; ab his discere quantum *reverentia Decreto illi debeat*, & quo sensu *propositiones intelligenda sint*.

Quando *Decretum Alexandri VIII* prodit contra *Thesim Divionensem* de peccato Philosophico, non vocabatur *Decretum quoddam Inquisitionis*, sed *Summi Pontificis Constitutio*. Non disputabatur, an aliquid, & quantum esset *Decreto illi tribuendum auctoritatis*, quod ab omnibus suspiciebatur ut *infallibile*. Speciale est illud *Neo-Augustinianorum privilegium*, à quo concessum nescio, ut non alia *Pontificum Decreta* admittant, quam quæ rebus suis *judicaverint opportuna*.

Multò plura scripta sunt de *propositionibus quinque Jansenii*, quam de *triginta & unâ damnatis ab Alexandro VIII*: cur igitur, ut contentus non es remittendo me ad *Notas in famosas quinque Jansenii propositiones*, sufficit tibi remittere ad *notas in propositiones 31*? Minus scilicet tutum tibi videbatur *circà Decretum tam recenter editum cavillari*, viventibus illius *Pontificis Constitul-*

sultoribus, qui sensum condemnatum optimè noverint, & temeritatem tuam fortè non paterentur impunitam. Denique nimis clara videbatur, ut revera est clarissima, doctrinæ Domini van Vianen, cum quibusdam inter 31 propositionibus consensio.

Quia tamen ità jubes, adeo aliquos ex Neo-Augustinianis, qui suum de autoritate, & sensu Decreti illius judicium expresserunt. Primus occurrit Author *Notarum Brevium*, quas non nemo in Thesibus Lovanii meritò vocavit *breves & leves*, nihil enim continent præter cavillationes, quæ omne Decreti robur enervant, ita ut aërem potius ferire visus fuisset Pontifex, quàm ullam Theologi alicujus sententiam, aut definire aliquid controversum, aut frenum injicere novitatibus. Satis hoc conspicatus Dominus Prior, non ausus est *Notas* illas, seu interpretationes in medium proferre, quod nimis imbellis hæc videretur defensio, & ad Vianarum damnatarum propositionum invidiæ subducendum parùm profutura.

Efficacior fortè videri poterit desumpta ex Epistola Domini Malpaix Gallicè scripta anno 1691 2 Februarii. Sic orditur:

„Versa est cythara in luctum.

„Domine, scribo tibi in amaritudine a-

S 3 nimæ

„nima mea. Ruimus de malo in pejus. Mē-
 „ra Catastrophe! cum nos lactaremus fidu-
 „ciā, fore ut Roma Veritatis, & æquitatis
 „partes tueretur, fulmen Vaticano emicans
 „verticibus nostris minatur, nosque indubiè
 „feriret, nisi in Alpes impingens dissipatum
 „esset, & elisum. Quale scandalum! quan-
 „tus hinc pavor junioribus, qui ejusmodi
 „tonitruis non assuevere! miserum Innocen-
 „tium XI, qui impedire post obitum suum
 „non potuit, quod vivus averterat; qui nun-
 „quam permittere voluit, ut Decretum tam
 „scandalosum promulgaretur, quamvis Mo-
 „nachorum factio, & atra turba Escobarii
 „Inquisitionem toties precibus sollicitasset.
 „Omnes bonarum partium studiosi concepto
 „ex Decreti illius promulgatione mœrore
 „conficiuntur atque incredibili terrore percul-
 „si sunt; *Quia prevaluit inimicus* fatis hinc
 „perspicis, mi Domine, Romā, Monachis, &
 „superioribus Ecclesiasticis in nos irruenti-
 „bus, nam *solutus est satanas ad modicum tem-
 „pus*, quā cautè nobis hoc tempore agen-
 „dum sit, ne *sermo durus suscitet furorem*
 „Primum, & secundum væ, abiit, & ecce
 „tertium, &c.

Non minùs illustres Notæ in idem Apo-
 stolicum Decretum sunt, quas scripsit qui-
 dam

dam Pseudo-Augustini Discipulus, assumpto Abbatis titulo, in Epistolâ ad quemdam Prælatum Romanæ Curia. Apertè ait Decretum esse ineptum, & ridiculum, nullius autoritatis, nullâ dignum reverentiâ. Ut autem validiori ariete illud concutiat, certus est, non inquisitionis tantum, sed & summi Pontificis, in quibuscumque Decretis condendis autoritatem subruere. Sic loquitur pag. 31. *præterdunt hodiè Curia Romana adulatores, omne Decretum nomine Pontificis insignitum, recipiendum esse tamquam oraculum: & spiritus schismatici suspicionem incurrere, qui hac de re vel minimum dubitat.*

Eâdem pag. *Sat notum est, quàm parùm Pontifex conferat in ordine ad condenda Decreta, & quàm ineptus sit, qui multum ad id conferat.*

Ejusmodi habet plurima. Ad has scilicet Abbatis sui notas Dominus Prior nos remittit, ut discamus quantum Decreto Alexandri VIII deferendum sit.

Reum præterea egeram Dominum van Vianen Baianismi, citatis ejus verbis, & accuratè collatis cum propositionibus Baianis. Ad accusationem illam altum silet Dominus Prior, procul dubio quia cum iis censet, qui etiamnum sustinent pervicaciter aliquas

ex Baianis in rigore, & proprio verborum sensu ab assertoribus intento defendi posse; quæ est cavillatio de famoso commate, jam pridem irrefragabili Romanæ Curiaë testimonio, & geminæ bullæ exhibitione debellata.

Nihil denique habuit Dominus Prior, quo excusaret objectum hoc Domino van Vianon infame dogma, quod tradidit anno 1687 die 9 Maii sic statuens: *mere commentitia est, vel imprudenter extorta, in annos centenos, aut millenos indulgentiarum liberalitas.* Quæsi veram an non digniora ista sint Ministello Luthe-rano, quàm Theologo Lovaniensi? Desperat Vianæi Patronus de reperiendâ respon-sione, quâ & Vianæum tueatur, & non offendat nimium aures Catholicas.

Satis scilicet defensum existimat vocando, *senem venerandum, qui in amore sit, & pretio omnibus, qui ejus merita non ignorant: Notre venerable Viellard, qui a l'amour, & l'estime de tous ceux qui connoissent son merite.* Quid ni addidit elo-gium, quòd ex Apologia Historica Domini Gery retuleram pag. 80. ubi Vianæus vocatur *senex optimus, qui totus sit candor, & sinceritas: ce bon Viellard, qui est la sincerité même.*

Nolim, Domine Prior, sua Domino van Via-

Vianen merita invidere, quamvis, si non detur major libertas, quam à vobis asserta, facile probarem nulla esse Vianæ merita, nihil eum egisse laude, & præmio dignum. Utinam habeat alia, quam propter quæ præcipuè vobis in amore, & pretio est! Quid Janseniana merita valeant apud Deum, dies docebit. Quod si saltem ante obitum cognoverit, beatum prædicabo. Hanc ei scientiam non speculativam tantum, sed practicam ex animo voveo, certus plus ei totâ æternitate profuturam, quam omnes pro Jansenianæ factionis defensione, splendore, & incremento tot annis exantlatos labores.

Appendicis loco subjungit Adversarius aliquid de DD. Huygens, Hennebel, de Swaen, Lacman, Opstraet, & ceteris Vianæ Sociis, olim Discipulis, Clientibus, Umbris vel, si malis, Appendicibus.

„Non foret (inquit) difficile ostendere, quòd nunquam docuerint ullam ex quinque propositionibus, in quibus Jansenismus consistit, quòdque eorum doctrina sit maxime orthodoxa. Verùm, præterquam quòd non nisi parùm rationis compotem esse oporteat, ut quis discrimen detegat, quòd est inter eorum doctrinam, & articulos ab

„Ec

„Ecclesiâ condemnatos, nuntiatum mihi est
 „Theologos illos se accingere ad responden-
 „dum Oropegæ calumniis, & probandam
 „orbi univ. so fuorum dogmatum integrita-
 „tem.

Fateor, Domine Prior, non fore tibi
 difficile probare de Dominis Hennebel, de
 Swaen, Lacman, Opstraet, &c. saltem
 Dominum Huygens si exceperis, quòd non
 magis Jansenistæ sint, quàm Vianæus, &
 Palladius; quàm verò bellè duos illos à
 Jansenismi maculâ purgaveris, aut potius
 Janseniano luto altissimè immerferis, Le-
 ctor judicaverit ex iis, quæ superiùs dispu-
 tavimus.

Quantum verò gratiarum tibi egerint
 Theologi isti, præsertim Martinus de Swaen,
 & Petrus Melis pro hac tuâ tam insigni
 Neo-Augustinianorum defensione, vehe-
 menter cupio me reddas quàm primum cer-
 tiorem. Sic enim probasti Jansenismum esse
 merum Phantasma, ut illum tamen sensu
 meo, qui Catholicis omnibus communis est,
 plus rei habere ostenderis, plures illo invol-
 veris Theologos, quàm ego, alique pas-
 sim Anti-Janseniani habuerimus tantum sus-
 pectos. Certè si tibi consentiant asserenti,
 plures, quàm mihi persuadeam, doctrinam
 Jan-

Janſenii approbare tamquam maximè Catho-
licam, & verè Auguſtinianam, immeritò que-
runtur de impaſſio ſibi Janſeniani nominis
convitio, cum illud nemo Theologorum a-
lio ſenſu ipsis intorqueat, quàm quòd Jan-
ſeniana placita probent, foveant, tuean-
tur.

Majoris apud me expectationis ſunt terri-
ficæ illæ Apologiæ, quas moluntur Domi-
nus Huygens, Dominus Hennebel, Do-
minus Lacman, Dominus Obſtraete, &c.
Quorum placita contuli cum doctrina Illu-
ſtriſſimi in *Confutatione Anonymi* à pag. 74,
uſque ad finem ubi reſponſi ad ineptam Ano-
nymi *comparationem inter doctrinam Illuſtriſſimi*
& *Novatorum*. Medio jam anno montes illi
parturiunt, quid non monſtri parient, aut
ridiculi muris! Quot hic *opera juſta molis* mi-
hi imminent! ſi non rationum, certè libro-
rum pondere, & multitudine obruendus ſum.
Initium pugnæ dedit Martinus, aut potiùs
graviori, ad quod cum ceteris ſe accingit
certamini, levi tantùm velitatione prælu-
ſit.

Dominus Melis nondum quidem eruditio-
nis alicuius, ſed zeli ferventioris, & rari in
ſcribendo acuminis ſpecimen dedit in libel-
lo ſupplice. Stylum in Oropegam, inquiunt
per,

pergit acuire etiam magis , noluit subscribere Epistolæ Domini de Swaen , ne videatur alienis armis dimicare , & non audere proprio Marte in arenam descendere , vel ne alienis obstrictus , & implicitus sententiis minùs foret ad sua propugnanda placita expeditus.

C A P U T XV.

Expenditur Paragraphus ultimus de criminibus ab Adversario objectis.

Confutatio libelli Anonymi ab initio usque ad finem si adversariis fides est, vix quidquam continet præter convitia, calumnias & fraudes. Audiamus quàm insigni Præfatione pag. 71. viam sternat ad præsentem articulum : „ Superest (inquit) dispi-
 „ ciendum quàm impudenter hic Illustrissimi
 „ Apologista contumelias atrocissimas , ca-
 „ lumnias maximè abominandas , & falsissi-
 „ ma quæque jactet , non modò in eos , qui
 „ conqueruntur de scandalosis , & pernicio-
 „ sis Archi Episcopi sententiis , uti & de in-
 „ justo ac violento ejus regimine , verùm &
 „ in omnes qui nimium afficiuntur erga Chri-
 „ sti gratiam , & Evangelii regulas , ideo-
 que